

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli d. 19 April 1869, kl. 11 f. m.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts N:o 6 Utlåtande N:o 7, angående Herr A. M. Myrtins motion N:o 105, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande skyldighet för utländsk undersåte, som i riket förvärfvar och besitter fast egendom, att, der han icke tillika är här bosatt, för sig hafva ständigt i orten bosatt ombud.

Herr A. M. Myrtin har uti sin berörda motion anført, hurusom genom Kongl. Kungörelsen den 3 Oktober 1829 vore i allmänhet stadgadt, att utländsk undersåte, som icke erhållit Svensk medborgarerätt, icke vore berättigad att i riket förvärfva och besitta fast egendom, utan att han der till undfått Kongl. Maj:ts tillstånd, men att genom en mängd Kongl. resolutioner utländningar sedermera hafva erhållit nådigt tillstånd att fast egendom i riket förvärfva och besitta utan några närmare bestämmelser rörande egares skyldighet att vid rättsförhållanden, som rörde fastigheten, för sig ställa ombud, då egaren icke vore i riket bosatt. Efter år 1857 hade dock i så beskaffade Kongl. resolutioner, åtminstone i dem som utfärdats för Norrmän, blifvit lemnade föreskrifter af hufvudsakligen enahanda innehåll som Kongl. Förordningen den 4 Juni 1868 rörande Norske undersåtars skyldighet att för sig ställa juridiskt ombud m. m. innehåller. Härigenom vore förhållandet med Norrmännen i detta hänseende onekligen så väl ordnadt, som omständigheterna för närvarande kunna medgifva; men samma orsaker, som till utfärdandet af en sådan lag förefunnits rörande Norrmäns skyldighet att i förekommande fall för sig ställa juridiskt ombud, förefunnos jemväl beträffande andra utländska undersåtar, de der erhålla Kongl. Maj:ts tillstånd att här i riket förvärfva och besitta fast egendom, och enahanda skyldighet för dem som för Norrmän borde väl alltså genom beskrifven lag bestämmas. I Kongl. Förordningen den 4 Juni 1868 sagnades dessutom en

föreskrift, som i motionärens tanke vore af yttersta vikt. Hela denna lag afsåge endast det förhållande, att Norrmannen fortfarande vore egare till fastigheten. Sedan den öfvergått i annan, vare sig Svensk eller utländsk mans ego, kunde rättsförhållanden af flerehandad art, såsom frågor om hemulsskyldighet m. m. uppstå, hvaröfver förre egarens hörande kunde vara af nöden. Funnes han då icke i riket eller vore hans vistelseort obekant, så måste verklig förlägenhet i rättsskipningen uppstå; men när man godkänt den grundsats, att utländsk man måste i uppgifna händelser för sig ställa juridiskt ombud under den tid han egde fast egendom här i riket, så borde väl också per analogiam kunna för rätt antagas, att den utländske mannen måste i förekommande fall för sig ställa ombud, som i angelägenheter, hvilka rörde egendomen, kunde föra hans talan, äfven sedan hans eganderätt till fastigheten upphört.

Med stöd häraf har motionären i första punkten af sin motion föreslagit, att Riksdagen måtte besluta underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utfärdandet af författning att utländsk undersåte, som enligt Kongl. Kungörelsen den 3 Oktober 1829 erhåller Kongl. Maj:ts tillstånd att i riket förvärfva och besitta fast egendom, måtte, i fråga om ställande af ombud att föra hans talan vid de tillfällen, då han icke personligen sig i riket uppehåller, vara underkastad samma föreskrifter, som i afseende härå i Kongl. Förordningen den 4 Juni 1868 blifvit för Norsk undersåte stadgade.

Vid pröfningen af detta förslag har Utskottet funnit oemotsägligt, att väsendtliga olägenheter och svårigheter, särdeles med afseende å rättsskipningen, härflyta deraf, att utländsk undersåte, som i riket besitter fast egendom, icke är förbunden att, derest han är utomlands boende, hålla ett i orten bosatt ombud, som i de fall, der egarens närvaro såsom svarande inför domstolar och andra embetsmyndigheter påkallas, kan vara till hands för att föra hans talan. Svårigheten att med kallelse anträffa en utomlands bosatt person, den långa stämningstiden, ändtligen den tidspillan och de onyttiga omgångar, som med sjelfva rättegången äro förenade, då svaranden vistas utom riket och hans rätt skall bevakas af ett tillfälligt ombud, som tilläfvarens sjelf är aflägsse boende och icke om ortens och egendomens förhållande eger närmare kännedom, alla dessa olägenheter kunna, enligt Utskottets tanke, icke på annat eller verksammare sätt afhjelpas än genom åläggande för sådan utländsk undersåte att, der han ej personligen sig i riket uppehåller, hafva ett i orten, der hans fastighet är belägen, bosatt ombud, hvars namn och vistelseort för domstolen anmälas och som, derest vederbörande skulle uraktlåta att ställa sig föreskrifterna i detta afseende till efterrättelse, kan af domaren med laga verkan utses.

Dessa föreskrifter, hvilka finnas upptagna i Kongl. Förordningen den 4 Juni 1868, och i fråga om Norsk undersåte äro gällande, synas redan derföre böra utsträckas äfven till främmande rikens undersåtar, hvilka väl icke böra i en så vigtig angelägenhet åtnjuta bättre rätt och oinskränkta frihet än Norrmännen.

På dessa grunder får Utskottet, med tillstyrkande af bifall till motionärens framställning, hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa om utfärdandet af en författning af det innehåll, att, då, enligt Kongl. Kungörelsen den 3 Oktober 1829, utländsk undersåte erhåller Kongl. Maj:ts tillstånd att i riket förvärfva och besitta fast egendom, egaren, i likhet med hvad för Norske undersåtar funnes stadgad i Kongl. Förordningen den 4 Juni 1868, skall, derest han icke tillika är här bosatt, alltid hafva ett i orten bosatt ombud, som, vid de tillfällen då egaren ej personligen sig i riket uppehåller, skall vara behörigt att i angelägenheter, hvilka röra nämnda egendom, vid domstolar och andra embetsmyndigheter å egarens vägnar svara, i hvilket afseende det åligger denne att hos vederbörande domstol, ej mindre då ansökning om lagfart göres, uppgifva ombudets namn och vistelseort, än ock sedermera anmäla inträffande ombyten af sådant ombud, vid äfventyr att, i händelse föreskriften derom skulle finnas icke vara iakttagen, domaren må, på anmälan, i förekommande fall så beskaffadt ombud å egarens vägnar med laga verkan utse.

I motionens andra punkt föreslås, att sedan eganderätt till fast egendom frångått Norsk man eller annan utländsk undersåte, men hans hörande i angelägenheter, som röra egendomen, erfordras och förre egaren icke i riket sig uppehåller, eller hans vistelseort är okänd, domaren jemväl må ombud för honom förordna.

Detta förslag synes Utskottet ur flera synpunkter oantagligt. För att någon verklig nytta af det ifrågasatta ombudsmannskapet skulle härflyta förutsättes naturligtvis, att ombudet verkligen skulle med bindande verkan kunna föra sin frånvarande, icke instämde hufvudmans talan, och att det af den Svenska domstolen slutligen gifna domslut äfven emot den utländske mannen eger laga kraft och kan till verkställighet befordras.

Detta är likväl icke förhållandet. Den internationela lagstiftning, som i fråga härom i större delen af Europa är gällande, grundar sig tvärtom på

det system, att en i främmande land meddelad dom icke eger någon rättslig verkan utan föregången revision eller till och med alls icke befordras till verkställighet, utan betraktas såsom icke existerande. Denna stränga grundsats gäller äfven i Sverige. Och då de länder, der en mindre prohibitiv lagstiftning är rådande, och främmande domar verkligen kunna befordras till verkställighet i allmänhet, såsom vilkor härför uppställt fordran af reciprocitet, synes det svårligen kunna antagas, att, sedan utländning afytrat här i riket förvärfvad fast egendom, en vid Svensk domstol emot honom anlagd rättssak kan leda till något resultat. I hvilket fall som helst torde det för domaren icke blifva en lätt uppgift att finna personer, som äro villige att åtaga sig ett ombudsmannauppdrag, med deraf härflytande besvär och kostnader, utan någon utsigt att därför erhålla godtgörelse; och då alltså det föreslagna stadgandet antagligen komme att blifva utan all verkan, hemställer Utskottet,

att Herr Myrtilns sistberörda förslag måtte lemnas utan afseende.

På Utskottets vägnar:

RUDOLF CRAMÉR.

N:o 41.

Ank. till Riksd. Kansl. d. 19 April 1869, kl. 11 f. m.

*Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts N:o 6 Utlåtande N:o 8,
angående Herr Jöns Pehrssons motion N:o 289, om or-
densväsendets upphäfvande eller inskränkning.*

Uti sin berörda motion har Herr *Jöns Pehrsson*, med stöd af den erfarenhet i fråga om ordensväsendets stora utbredning och skadliga följder, han förmäler sig hafva vunnit dels under sin riksdagsmannatid, dels särskildt vid en andlig fest nästlidna år i staden Lund, hufvudsakligen anført, att